

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

3. Quousque religiosi donare ob turtem sausam possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

Quibus donationes fieri non possunt?

§. I.

Qualiter prohibeantur ultra debitum stipendium munera iudicibus?

- 1 Plures sunt persona quibus donationes recipere prohibetur.
- 2 Iudices ob administrandam iustitiam ultra debitum stipendium nihil per modum pretii recipere possunt, sique nulla receptio.
- 3 Cum iustitia est dubia non deest qui sentias posse pretium recipi, ut huic potius quam illi faueas.
- 4 Iniqua est hac receptio.
- 5 Quibus sunt munera interdicta.
- 6 Plures affirmant etiam iure communi inspecto esculenta & poculenta iudicibus prohiberi.
- 7 Contrarium afferunt alij & non absque probabilitate.
- 8 Iudicibus delegatis sedis Apostolica hac esculenta permititur.
- 9 Secus est de iudicibus delegatis ab inferioribus palati.
- 10 Ordinarius iudex quando procuraciones recipere valet.
- 11 Quando valet absque restitutionis obligatione esculenta gratis oblata recipere.
- 12 Quid iure regio Castella statusum sit.
- 13 Alicui placere possit non prohiberi noticia esculenta & poculenta.
- 14 Sed admittendum non est.
- 15 Munera quae iudicis animum mouere possunt corrigendum est prohiberi.
- 16 Non excusatur ex eo quod gratis sint oblata, neque ab ipso perita, neque ob alias causas.

comprehendi donata concubinae ob obsequia exhibita, aliaque bene merita, repertis posse quia haec non est donatio ob turpem causam, sed ob honestam, vt tradit Glossa. *fin. in dicta leg. 2. Gutierr. de iuram. l. p. 6. num. 11. Molina d. disp. 275. in fine.* Debent tamen in foro externo obsequia, & bene merita concubinae probari, ad cuius probationem non satis est donantis assertio. Vt colligitur ex *leg. qui testamentum. ff. de probationib. & resoluit Palacios Rubios in repetit. Rubrica de donat. inter vir. & vxor. §. 39. num. 13. Titaeque in leg. si vnquam. Cod. de reuocandis donat. verbo donatione laetus. n. 23. & 24. Gutierr. de iuram. l. p. cap. 6. n. 12.*

4 Sic autem repetita militi non adiuuantur, sed sicut cum turpitudine in ea alienatione commiserit. vt in *leg. mulierem. ff. de his quibus vt indignis. & in leg. Lucius. ff. de iure fisci* probant Palacios Rubios. *dicto. §. 39. num. 9.* Anton. Gomez. *leg. 53. tauri. num. 68. in fine.* Gutierr. *dicto. cap. 6. num. 4.* Tamesti Gama *decis. 58. & noster Mol. disp. 275.* censent militibus esse adiuuanda.

5 Nomine militum armatae militiae quibus hoc priuilegium concessum est intelliguntur habentes quantitates, de quibus G. Olla in *leg. penul. ff. ex quibus causis maiores.* quique sunt in conflictu & expeditione belli. Sub his tamen comprehenduntur omnes equites, & commendatarij ordinum Sancti Ioannis, Iacobi, Alcantarae, Calatranae &c. quia vere ad prelium parati, expeditique sunt. Vt docuit Anton. Gomez. *dicta leg. 53. tauri. num. 68.* Gutierr. *cap. 6. num. 9.* qui *num. 10.* doctrinam extendit ad eos milites vulgo *hombres de armas* qui parati sunt ad pugnam quoties à Rege fuerit imminutum.

6 Dubium tamen est an militibus spiritualibus scilicet Clericos hoc priuilegium extendatur? Negat Molin. *dicta disp. 275.* eo quod illud priuilegium militibus concessum sit inuitu saecularis militiae ne examinari redderentur Sed reliqui omnes Doctores, quos plena manu refert, & sequitur Palacios Rubios in *repetit. Rub. de donat. inter vir. & vxorem. §. 39. numer. 1. & seqq.* Anton. Gomez. *leg. 53. tauri. num. 68.* Didac. Perez. in *leg. l. tit. 3. lib. 1. ordinam. col. 98.* Roland. à Valle. *lib. 1. cons. 98. num. 1. & seqq.* Gutierr. *l. p. de iuram. cap. 6. num. 5. Vazq. opusc. de restit. cap. 7. dub. 3.* censent extendi debere. Quin imo Palacios Rubios. §. 38. & Anton. Gomez, & Gutierr. alij is relatis afferunt Doctorem, Licentiatum & Aduocatum dicto priuilegio gaudere.

§. III.

Quousque Religiosi donare ob turpem causam possint?

- 1 Remissum respondetur.
- 2 Qualiter satisfacere possit religiosus puella cui virginitatem abstulit?
- 3 Impotentia donandi non aduersatur, si nomine alterius donet.

1 DE donationibus, & contractibus, quos Religiosi in conuentu commemorantes, vel extra degentes, vel in episcopatu assumpti, aut à religione eiectione celebrare possunt, satis diximus, *tract. 16. de statu religioso, ibique disput. 3. punct. 19. num. 7.* reuoluimus alienationem factam in turpes vltus nullam esse, accipientemque obligari ad restitutionem, quod de religiosi qui à religione eiectione non sunt factur Molina. *tract. 2. disp. 276. in fine.* ex A. Bulen. *cap. 6. Martii. q. 37.* Quod ego etiam de eiectione exilium dicendum, cum nulla rationabilis causa adsit, ob quam censetur Ecclesia eam dominij translationem permittere. Maxime cum satis probabile sit non posse Praelatos Ecclesie eam alienationem ratam habere, cum ipsis vt potest dispensatoribus concessum non sit bona Ecclesie in vltus turpes, & iniquos expendere, non enim dissipatio, sed ministratio permittitur, sicuti praeter ibi citatos docet Paludan. in *4. disp. 15. quast. 3. art. 1. conclus. 4.* Palacios Rubios *Rub. de donat. inter virum, & vxorem. §. 41. Vazq. opusc. de rest. c. 7. dub. 3.*

2 Cui doctrina non aduersatur; Religiosus cui facultas concessa est disponendi de aliquibus bonis, aut elemosynis ab ipso quaesitis in pia opera si puellas cui virginitatem abstulit satisfaciat, quantum prudentis arbitrio ea laeso aestimatur, & filiis inde susceptis alimenta praebet, quia haec omnia pia opera sunt, & posito peccato quasi necessaria. Vt aduertit Vazq. *opusc. de rest. cap. 7. dub. 3.*

3 Neque item aduersatur, Religiosus concubinae tribuens ea quae à saeculari accepit modo ea accepit vt darentur concubinae, quia eo casu non ipse religiosus donat, sed saecularis medio Religioso & in eius gratiam. Secus esset si religiosus ea pecunia concederetur, vt in quocumque vltus vellet eam expenderet, nam ex ea concessione cum fuerit religioso facta, monasterio pecunia acquisita est, ac proinde religionis ex vltus licentia in turpes vltus eam expendere valet. Vt recte notauit Vazquez. *dicto. dub. 3. Mol. tract. 2. disp. 9. §. si quid fornicaria.*

Sicuti plures sunt persona vt vidimus, quibus iure politico facultas donandi interdicitur, seu restricta est, sic sunt plures quibus facultas recipiendi donationes vel sublatam, vel coacta est. Nam generaliter omnibus iudicibus ac iustitijs ministris tam iure communi, quam Castellae legibus prohibita est munera recipio ob periculum violandi iustitiam, tamen illis permissum sit stipendia iusta à partibus accipere, cum illis designata non sunt.

Quod si ultra stipendia iusta sine à partibus sine à Rege oblata aliquid amplius per modum pretij accipiant ob ministrandam iustitiam nulla est receptio, obligatioque sunt dantibus reddere vt potest data absque titulo. Sicuti si pro titico aliae merce aliquid ultra pretium taxatum vellet sibi ab emptore concedi. Sicuti ex omnium sententia tradit Auendanno *de executio. mandor. c. 2. Mercado. in sum. lib. 6. c. 1. p. 6. post medium.* Ioan. Medin. *de restit. quast. 2. ar. 1. §. contingit. & q. 2. 5.* Couarun. *reg. peccatum. 2. §. 3. n. 1. & 2.* Nauar. *cap. 17. n. 13.* Mol. *tr. 2. disp. 83. per totum.* Vazq. *opusc. de restit. cap. 7. dub. 6.*

Sed an cum iustitia est dubia, & potest iudex in fauorem vnus partis quae sibi magis placuerit sententiam ferre, accipere permittatur aliquid pretium, vt in vnus partis decernatur tamen de inflectat? Non caret difficultate. Nam Lessius. *lib. 2. de iustit. cap. 14. dub. 6. n. 64.* affirmat ipe iudex iure naturali licitum esse, quia eo casu non accipit iudex pretium pro iustitia ferenda, sed pro obligatione ad sequendam hanc partem potius quam aliam, quam sequi non tenebatur, tamen legibus id vetitum esse.

Ego vero existimo non solum legibus iuris communis & regni Castellae, sed ipso iure naturali huius stipendij & pretij receptio nem iniquam esse & inuitam. Tum quia calus ferre est impossibile, nam si vtraque pars ius habet aequale non potest iudex vltus integram rem adiuicare, sed necessario eam diuidere tenetur, vt sic vtrique iuri satisfaciatur. Sed calus gratis admissio, probatur manifeste non posse ultra stipendium sibi taxatum pro iustitia ferenda aliquid amplius accipere, vt hanc partem potius quam aliam sequatur quia hanc partem sequitur exercendo, & ministrando iustitiam, at pro iustitia ministratio iam habet taxatum stipendium, et ipso inuestit aliud accipit. Sicuti tradit Mol. *tr. 2. disp. 83. in fine. disp. 85. & apertius tradit Couarun. reg. peccatum. 2. §. 3. n. 1.* vbi inquit huius dati non concedi danti repetitionem. Secus vero si solum daretur vt negotium omni cura ac diligentia expenderetur absque huius, vel illius partis determinatione.

Seculo autem stipendio omnibus iudicibus sine ordinariis, delegatis, aliique iustitijs ministris, scribis, notariis, procuratoribus, aduocatis prohibita est munera receptio. Er quidem iure communi iudicibus tantum reperitur ea munera receptio prohibita in *leg. plebiscito. ff. de officio praesidis, & leg. solena. §. vlt. ff. de officio proconsul. & leg. ar. & §. penult. in autem. vt iudices sine quoque suffragio fiant, & §. oportet in autem. de mand. dat. princip. Quinimo neque ea prohibito videtur commoda cum in *dicta leg. plebiscito*, expresse exceptum sit etiam*